

***Vår reise med «Hurtigruten»
Bergen – Kirkenes – Bergen***

***Dag 5 – 2014-05-14
Harstad – Skjervøy***

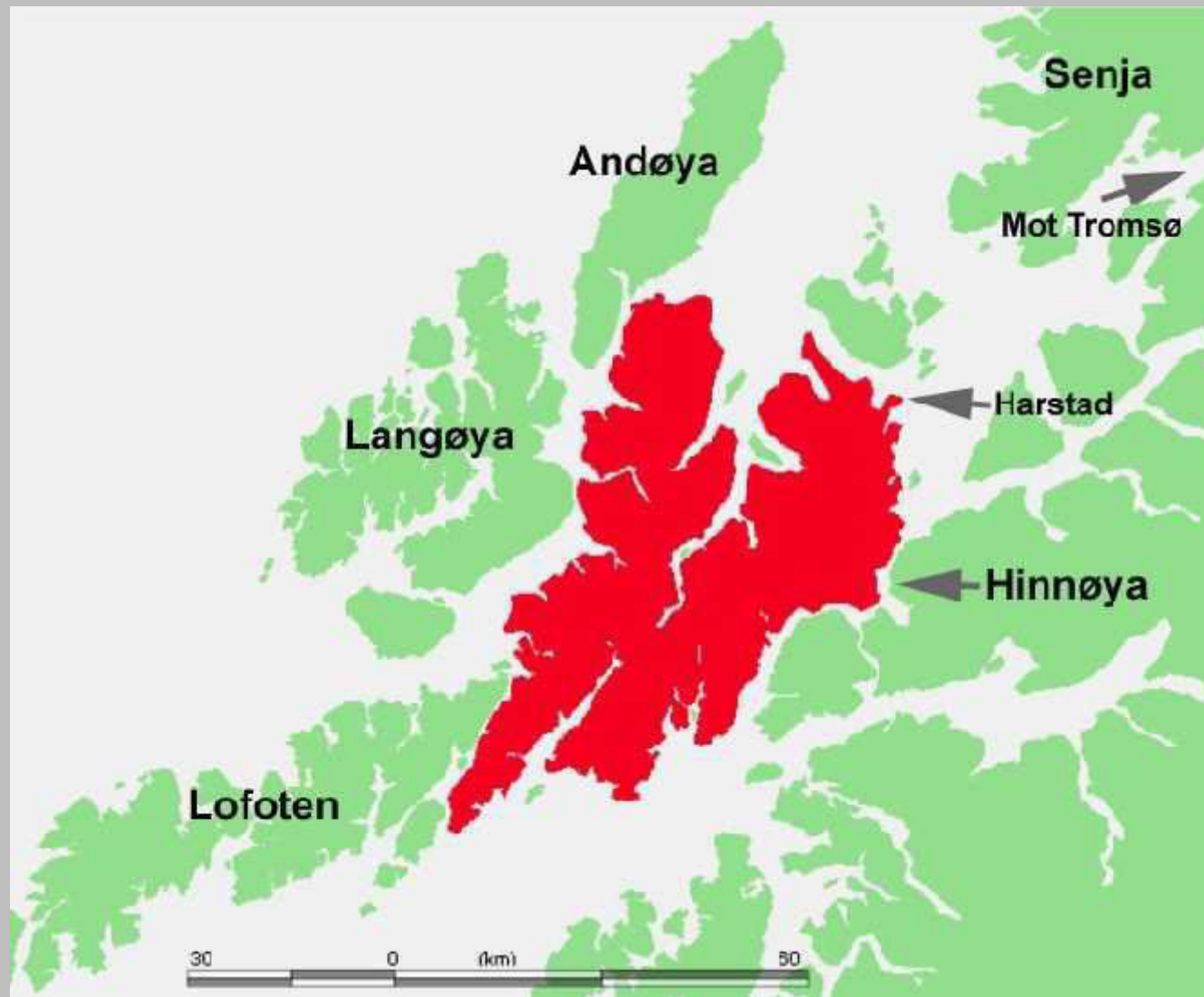
Harstad.

Byen (nordsamisk: *Háštá*) er administrativt senter i Harstad kommune. Med et folketall på omkring 20.000 er byen nest størst i Troms fylke, og tredje størst i Nord-Norge. Harstad ligger nordøst på **Hinnøya**, og der møtes de nord- og sørgående Hurtigrutene hver morgen.

Byen, som var ladested fra 1904, er et viktig trafikknutepunkt og administrasjonssenter i Sør-Troms. Harstad er eneste by på Norges største øy. Den omtales gjerne som «*Vågsfjordens perle*».

Hinnøya (nordsamisk: *Idna* eller *linnasuolu*) har en befolkning på 31.851 (2006) og er, med sine 2.198 km², **Norges største øy**, bortsett fra Svalbards tre største øyer. Øya er delt mellom kommunene Andøy, Hadsel, Lødingen, Sortland, Tjeldsund og Vågan i **Nordland**, og Harstad og Kvæfjord i **Troms**. De delene som ligger i Andøy, Sortland og Hadsel regnes til **Vesterålen**; området i Tjeldsund og Lødingen til **Ofoten**; Vågans lille del av *Hinnøya* til **Lofoten**; mens Kvæfjord og Harstad ligger i **Sør-Troms**. 1.265 km² av øya ligger i Nordland og 933 km² i Troms fylke.

Trondenes kirke.

Kirken ligger på Trondenes ca. 3 km nord for ***Harstad*** sentrum, et historisk sted med spor tilbake til viking-tiden. Årstallet for bygging har inntil nylig vært satt til rundt 1250, men nyere forskning tyder på at kirken er av nyere dato. Den ble trolig fullført omkring 1440.

Rundt kirken er det rester av befestninger fra 1100-tallet, som skulle beskytte en tidligere trekirke mot angrep.

Dette er ***verdens nordligste middelalderkirke.***

Bak: Mot ***Storlitind*** og ***Store Hornet.***

Polarsirkeldåp.

Kong Neptun kommer ombord for å døpe de som nå har passert *Polarsirkelen*.

Det var vanskelig for forsamlingen å holde seg alvorlig, da «*Kong Neptun*» hadde store problemer med å holde sin maske på plass.

Også **Marianne** ble døpt.

Tanken var vel å «*stå over*», men hun ble vennlig, men bestemt, skjøvet frem av en amerikaner!

Hennes t-skjorte var åpen bak. Derfor gikk det greit å riste ut isbitene etter dåpen.

Mot **Senja** fra
Solbergfjorden.

Senja (nordsamisk: *Sázza*) er Norges **nest største øy** etter Hinnøya (Svalbard ikke medregnet) og ligger i Troms fylke. Øya har et areal på 1.586,3 km² og i underkant av 8.000 innbyggere. Den omfatter kommunene Berg, Torsken, Tranøy og deler av Lenvik.

Befolkningstygdepunktet er langs **Gisundet** på innsiden av øya. Her ligger også det største tettstedet, **Silsand**. Det største fiskeværet er **Gryllefjord** i Torsken kommune, som sommerstid har fergeforbindelse med *Andøya* i *Vesterålen*.

Finnsnes.

By i Lenvik kommune i Troms med bystatus fra 1. januar 2000. Finnsnes ligger delvis vestvendt mot ***Gisundet*** og ***Finnsnesrenna***, og delvis sørvendt mot ***Finnfjorden***.

Byen er forbundet med tettstedet ***Silsand*** på Senjasiden via ***Gisundbrua***.

Finnsnes tettsted har 4.145 innbyggere (2008), men når man omtaler byen regner man gjerne med tettstedet ***Silsand***, og den har da totalt omkring 5.500 innbyggere. Byen har hatt en kraftig vekst de siste årene.

Under Gisundbrua.

Brua er en «*fritt frambygg*»-bru som krysser **Gisundet** vest for **Finnsnes** og forbin-der **Senja** med fastlandet.

En «*Fritt frambygg*»-bru (svensk: *konsolbru*) er bygd med en fri utkrager ut fra en fast ende. Det er ingen annen understøttelse av brua under bygging. Den må derfor bære seg selv i uferdig stand.

Brua ble åpnet i 1972. Den er 1.147 meter lang, med et lengste spenn på 142,5 meter. Seilingshøyden er 41 meter, og brua har i alt 25 spenn.

Mot *Kvaløya* med
Straumsbukta.

Mødrene til min mormors
morforeldre var søstre. De ble
begge født mot slutten av
1700-tallet på

Strømmen i *Straumsbukta*
som ligger på nordsiden av
Straumsfjorden.

Deres farfars farfar (født ca.
1640) bosatte seg i *Strøm-
men* før 1702.

På sydsiden av fjorden det
gamle handelsstedet *Bents-
jord*. Her drev deres farmors
farfar *Bentsjord* til han døde i
1728.

Fra Kvaløya mot Bentsjord.

*Middagstind (1.106 m.o.h.) til
venstre og
Bentsjordtind (1.169 m.o.h.).*

Innfelt:

Restene etter handelsstedet

Bentsjord

hvor min slekt bodde
i gammel tid.

Se forrige bilde.

Balsfjorden,

(nordsamisk: *Báhccavuotna*) strekker seg 49 km sørover fra fjordmunningen til *Nordkjosbotn* i bunnen av fjorden. Fjorden har innløp mellom *Balsnesodden* i vest og *Ytre Berg* i øst et lite stykke sør for Tromsø. Fra *Balsnesodden* går *Straumsfjorden* vestover langs sørsiden av *Kvaløya*.

Ramfjorden er *Balsfjordens* eneste fjordarm. Den går østover mellom *Ramfjordneset* og bygda *Andersdal*.

Litt lenger inn i fjorden går *Balsfjorden* fra *Tromsø* inn i *Balsfjord* kommune.

Balsfjorden (forts.).

Postføringen mellom **Haparanda** og **Karesuando** ble utført av svenske «postbønder». Ruten herfra til **Tromsø** gikk vestover inn *Signal dalen* og ned *Post dalen* til *Nordkjosbotn* innerst i **Balsfjorden**. Nordmenn ble leid til å føre posten videre til **Tromsø** med båt. Når posten ankom **Tromsø**, ble dette høylydt forkynt ved at en mann gikk rundt i gatene og ropte:

**«Fjellposten er kommen,
fjellposten er kommen!»**

Mormors farmors far

– «Post-Johannes» –

***førte posten med båt ut hele
Balsfjorden opp til Tromsø!***

Vi nærmer oss Tromsø.

Tromsø (nordsamisk: *Romsa*, *Tromsa*; kvensk og finsk: *Tromssa*) er en by og kommune i Troms fylke. Den er den største byen i Nord-Norge, den åttende største bykommunen og den niende største kommunen i Norge. Siden omkring 1840 har byen hatt tilnavnet

«Nordens Paris».

Ved ankomst til **Tromsø** ble vi møtt på kaia av min tremening **Evald Rotnes**. Han tok oss ført med via *Sandnessundbrua* til *Kvaløy* hvor vi skulle besøke gårder hvor min slekt har bodd.

Sandnessundbrua

– også kalt *Kvaløybrua* – er en «fritt frambygg»-bru som krysser *Sandnessundet* mellom *Tromsøya* og *Kvaløya*. Den er 1.220 meter lang, lengste spenn er 150 meter, og seilingshøyden 41 meter. Brua har 36 spenn. Den er Nord-Norges lengste veibru, og en av to bruer i *Tromsø*. Brua kostet 36 millioner kroner.

Tromsøya

Kragnes

Kvalsund mot Rakfjord

Fra Skulgammen
sørover mot
Tromsøya og Kragnes

Kragnæs

fotografert sommeren 2003
(Alvin Andreassen).

Da *Kragnæs* ble delt, fikk oldefar odden og området sør-
over. Bukta i forgrunnen og
området utover langs *Kvalsund* gikk ut av slekta.

I gamle dager lå nok huset på
odden.

Kraghnæs

fotografert over *Kvalsundet*
(Evald Rotnes).

Kragnæs.

I 1881 kjøpte min oldefar sin svigerfars del av ***Kragnæs*** for kr. 875 uten hus med kår for selgeren og hans hustru. I 1889 overtok han også den andre delen av *Kragnæs* fra svigerfarens bror, også for kr. 875. Med på kjøpet fulgte halvparten av en stuebygning og hele fjøset.

Som motytelse skulle selgeren og hans hustru ha kår. Kåret besto i varmt hus og pleie for seg og kona samt fôr og røkt for 1 ku og 4 sauer. Når han ble så gammel at han ikke kunne *sutinere* seg selv skulle han årlig ha 5 vog mel.

Rakfjord -> Neste bilde.

Sommeren 1868 flyttet min tippoldefar med familie fra **Grønnåsen** innerst i Balsfjorden til **Rakfjord** med alt det de hadde av buskap og utstyr. Det sies at de jaget buskapen ut til *Balnes* hvorfra den ble ført i båter videre til *Tromsøya*. På *Skattøra* lot de dyrene beite og drikke før de reiste videre.

Det fulgte hus med i kjøpet av eiendommen, så de hadde tak over hodet når de kom fram til *Rakfjord*. Våningshuset var det samme som fortsatt står i *Rakfjord*. Han var 46 år da de flyttet. Hans far, som da var enkemann og nærmere 80 år gammel, fulgte med.

Rakfjord (forts.)

Tippoldefar fikk nå nær vei til gode fiskeplasser og drev fortsatt både fiske og gårdsbruk. Men det var fisker han var og det var fiskeriene som ga hovedinntekten, samtidig som gårdsbruket ga de nødvendige jordbruksvarene. I sesongene var han nok mye borte så det var kona og barna som styrte med gårdsdriften da.

Han hadde rorbu ute på *Lyngøya* og rodde fiske derfra. I tillegg rodde han både på ***Lofoten*** og ***Finnmarka***. De tre eldste sønnene var også fiskere og rodde sammen med faren.

Rakfjord (forts.).

Fisket ute på øyene besto av ***seifiske*** med søkkenot om sommeren, ***sildefiske*** på høsten og ***skreifiske*** fram til jul og tidlig på vinteren før ***Lofotfisket***.

Mye av fangstene, særlig sommerstid, ble kjøpt av russiske oppkjøpere, ***Pomorer***, som lå der ute med sine skip. Denne fisken ble saltet ombord på russeskutene. Fiskefangsten ble oftest byttet fisk mot mel, tøyvarer og annet som folk hadde bruk for.

Rakfjord

sett fra *Hestvika* vest for
Rakfjord.

Ut på ettersommer og høst,
når *makktida* var over, ble det
også *hengt* og *saltet* fisk for
norske kjøpmenn, både i
Tromsø og lenger sør.

Makktida er tiden når fluene
legger egg, også i fisk som blir
hengt på hjell for tørking. Mye
fisk ble ødelagt av *flue-makk*
(*mark*, svensk: *mask*). Da var
det kjærkomment at de
russiske Pomorskutene kjøpte
fisken. Det var særlig *seien*
som ble tatt på sommeren.

Tromsø

S: 23.45 - 01.30

N: 14.30 - 18.30

Tromsø kommune

har 72.066 innbyggere (2014), med studenter bor det mer enn 75.000 i kommunen store deler av året. Tettstedet *Tromsø* har 32.774 innbyggere (2013). *Tromsø* fikk sin nåværende utstrekning i 1964, da bykommunen ble slått sammen med nabokommunene Tromsøysund, Hillesøy og Ullsfjord. Tromsøregionen består av kommunene Tromsø og Karlsøy, og har 73.924 innbyggere (2014).

Ankomst Tromsø er ved midnatt. I fint vær arrangeres tur med gondolbanen opp til fjellet over byen. Husk avgang kl 01.30 hvis du heller vil ta en tur "på byen".

Mot Tromsø ved midnatt en fin julkveld.

Stø kurs mellom bropillarene på Tromsøbrua.

Utsikt mot den kjente Ishavskatedralen.

Midnattsol på fjellet over Tromsø.

Verftsgata 1 i Tromsø
som oldefar kjøpte i 1903,
fotografert omkring 1960.

Gården hadde 2 etasjer og i hver etasje var det 2 leiligheter med stue, kammers (sovrom) og felles kjøkken.

Fra kammersene var det dører inn til kjøkkenene som lå mot baksiden av huset. Man kunne også komme inn på kjøkkenene fra gangen. I 1. etasje var det dør fra kjøkkenet ut mot baksiden av huset.

Verftsgata 1 (forts.).

Hovedinngangen fra *Verftsgata* var midt på huset med en gang gjennom huset til en dør mot bakgården. Det var trappeoppgang til 2. etasje og loftet.

Gården ble senere kalt *Lingåsgården* etter hans svigersønn. Gården ble antagelig bygd av *Elias Eriksen Dollis* omkring 1839.

I huset ovenfor (*Verftsgata 3*) bodde *Hans «Bibel»-Johansen*.

Verftsgata 1 (forts.).

I bakgården var det en stor hage med uthus og utedo. De yngre fortalte at en tur på utedoet i mørket ikke fristet for det krydde av rotter i området.

Uthuset eller «*sjåen*» inneholdt flere rom med en lem «*loft*» over. Uthuset ble brukt til lagring av ting og utstyr og til tørking av klær.

Det var også et gjennomgående portrom med dør mot nabogården, *Verftsgata 3*. Over portrommet var det et rom. Under huset var det en liten jordkjeller hvor de oppbevarte poteter.

Verftsgata 1 (forts.).

På baksiden lå det ei *sjøbu* på 2½-3 etasjer med et loft som kaltes ***Theodor Olsa-loftet*** etter gårdens forrige eier. Antagelig hadde *Verftsgata 1* bruksrett til loftet.

Sjøbua lå inntil bakgården i *Verftsgata 1-3*.

Loftet ble mye brukt til overnatting når det kom mye folk til byen, som ved kirkehelg og lignende. Da kunne det være mye liv og leven på dette loftet.

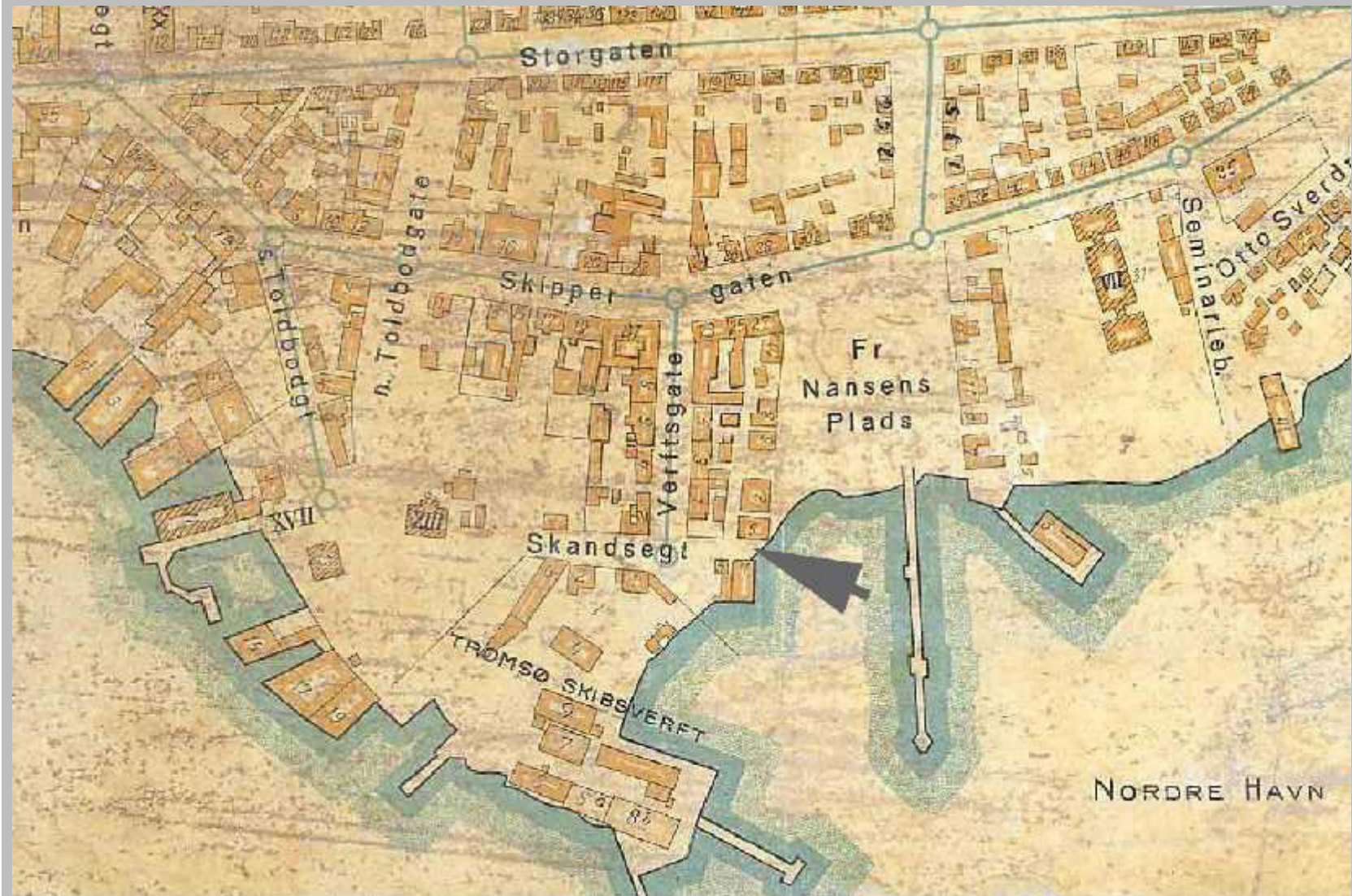

Sjøbua ble revet da **Tromsøbrua** ble bygd i 1958-60. Samtidig ble strandlinjen flyttet opp et godt stykke. *Skansegata* ble forlenget forbi *Fritjof Nansens Plass*.

Kart fra 1918 som på baksiden av *Verftsgata 1* viser *sjøbua* med et hjørne i strandkanten og et hus til ovenfor. Det er mulig at de holdt dyr som var plassert i dette huset.

Tromsøbrua i 1959.

*Tromsøbrua krysser Tromsøysundet mellom Fridtjof Nansens plass på Tromsøya og Tromsdalen på fastlandet. Brua ble tegnet av Erling Viksjø og var den første «fritt frambygg»-brua bygd i Norge. Den fikk æresprisen *Betongtavlen* for 1963.*

*Tromsøbrua ble i 2002 foreslått vernet i Nasjonal verneplan for veier, bruer og veirelaterte kulturminner. Riksantikvaren fredet *Tromsøbrua* i 2008.*

Tromsøbrua

sett fra *Verftsgata* mot *Tromsdalen* med *Ishavskatedralen* og *Tromsdalstinden*.

Den består av et betongdekke, støpt på stedet, med slanke pilarer i betong. «*Fritt fram*»-delen ble støpt med 3 meters seksjoner om gangen, på hver side, til endene møttes. Brua har 58 spenn. Den ble bygget fra 1958 og åpnet i 1960 av statsminister Einar Gerhardsen.

Vi fortsatte vår reise nord-
over gjennom *Tromsøysun-*
det og via *Grøtsundet* til *Uls-*
fjorden hvor vi kunne beun-
dre *Lyngsalpan i øst*.

Etter at vi hadde passert ut-
løpet til *Lyngenfjorden*, fort-
satte vi til *Skjervøy*.

«Ishavskatedralen» i Tromsø.

På tilbakereisen besøkte vi *Ishavskatedralen* hvor det ble avholdt *midnattskonsert* for oss.

Tromsdalstinden

(1.238 m.o.h.)

(nordsamisk: *Sálašoaivi* etter *sálaš* fangst/bytte/rov og *oai-vi* hode/øverste del av fjell), omtales vanligvis bare som «**Tinden**» blant *tromsøværinger*, er en fjelltopp i Tromsø kommune. Den ligger i forlengelsen av *Tromsdalen*, i luftlinje omkring 9 km sørøst for *Tromsø* sentrum.

«*Tinden*» er det den høyeste toppen som er synlig fra *Tromsøya*.

Vi legger *Tromsøbrua* bak oss.

Tromsøbrua.

Vestre brofeste mot *Tromsøya*
med *Kvaløyas* fjell i bakgrun-
nen.

Mot Kvaløya.

Kvaløya (nordsamisk: *Sállir*) er Norges femte største øy. Hele øya ligger i Tromsø kommune og er knyttet til *Tromsøya* via *Sandnessundbrua*. *Kvaløya* er også knyttet til *Ringvassøy* i nord via *Kvalsundtunnelen*. I sør gir *Ryatunnelen* forbindelse fra *Larseng* til *Balsnes* på *Malangshalvøya*.

Ved *Kvalsundet* ligger *Krag-næs* og *Rakfjord* hvor deler av min slekt kom fra.

Vi har nettopp kommet inn i *Ullsfjordens* øvre del. Til høyre **Ullstind** (1.094 m.o.h.) og framfor oss **Lyngsalpan**.

Ullsfjorden

(nordsamisk: *Moskavuotna*, finsk *Moskivuono*) i kommunene Tromsø, Lyngen og Karlsøy i Troms er 110 km lang og strekker seg fra *Lyngstuva* i nord til *Sjøvassbotn* i sør. Den skjærer inn i et alpint område med mange tinder, små breer, elver og vann. Vest for fjorden ligger halvøya *Stuoranjárga*, i øst ligger *Lyngen-halvøya* med *Lyngsalpan*.

Lyngsalpan.

Vi har kommet fram til *Lyngsalpan*, fjellmassivet på *Lyngenhelvøya* mellom fjordene *Ullsfjorden* og *Lyngen*.

Lyngsalpan er et ruvende og vakkert landemerke. Kraftig *iserosjon* – utgravning av landskapet gjennom isbreers bevegelse – i en meget hard berggrunn har ført til et sterkt kupert fjellterreng med spisse tinder og store høydeforskjeller. I dette alpine fjellmassivet ligger en rekke breer.

Størstedelen av fjellområdet er vernet gjennom *Lyngsalpan landskapsvernområde*.

Skjervøy

S: 19.00 - 19.45

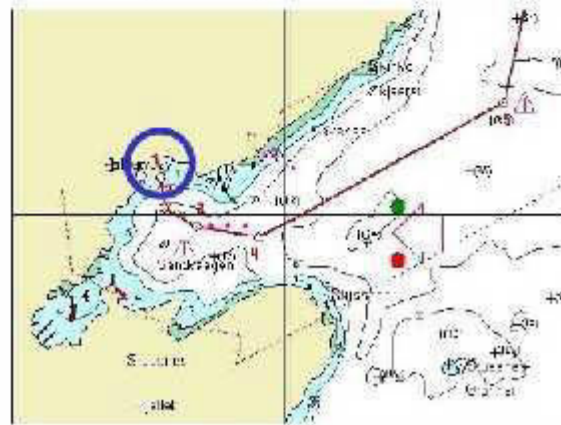
N: 22.15 - 22.45

Det er ca ½ time ved kai i Skjervøy. Du rekker normalt en rask spasertur til sentrum. På kaiområdet er det en liten grillkafe (i tilfelle du ønsker å variere kosten..)

Innseiling til Skjervøy.

I Skjervøy kan det være mye last.

Vi kom fram til **Skjervøy** fram mot halv elve på kvelden.

Skjervøy.

(nordsamisk: *Skiervvá suohkan*, kvensk: *Kieruan komuuni*) kommune ligger i Troms. Tettstedet *Skjervøy*, som er administrasjonssenter i kommunen, har 2.341 innbyggere (2013).

Den har landgrense i sørvest (på *Uløya*) til Nordreisa kommune, og grenser for øvrig, over de omliggende fjorder og hav, i øst mot Kvæningen og Loppa, i vest mot Lyngen og Karlsøy. Øygruppa Skjervøy kommune omfatter øyene *Skjervøya*, *Kågen*, *Arnøya*, *Uløya*, *Laukøya*, *Haukøya*, *Hakkstein*, *Vorterøya* og *Follesøyene*.

